

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ УПРАВЛІННЯ, ЕКОНОМІКИ ТА
БІЗНЕСУ

МАУП

Кафедра фінансів, банківської та страхової справи

Затверджую:

Директор ННІУЕБ
Семенець-Орлова І.А.

« 02 » вересня 2024 р.

Схвалено на засіданні

кафедри фінансів, банківської та страхової справи

Протокол № 1 від «30» серпня 2024 р.

Завідувач кафедри Кришталь Г.О.

СИЛАБУС

НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РИЗИКАМИ

Спеціальності: 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Освітнього рівня: другого (магістерського)

Освітньо-професійної програми: Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Київ МАУП 2024

Розробник силабуса навчальної дисципліни:

Кришталь Г.О., д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів, банківської та страхової справи, ННІУЕБ.

Викладач:

Кришталь Г.О., д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів, банківської та страхової справи, ННІУЕБ.

Силабус розглянуто та затверджено на засіданні кафедри фінансів, банківської та страхової справи (протокол № 1 від «30» серпня 2024 р.).

Завідувач кафедри

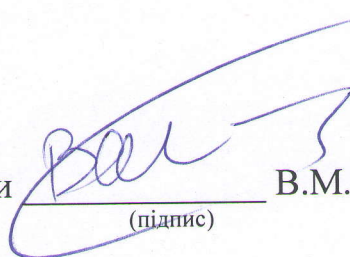

(підпис)

Г.О. Кришталь

Силабус погоджено з гарантом освітньо-наукової програми (керівником освітньо-професійної програми) «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок».

«30» серпня 2024 р.

Керівник освітньо-професійної програми

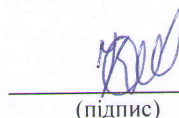

(підпис)

В.М. Проданик

Силабус перевірено

«30» серпня 2024 р.

Заступник директора ННІУЕБ

(підпис)

І.І. Каліна

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» _____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» _____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» _____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» _____ 20__ р., протокол № ____

**ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»
 ННІ управління, економіки та бізнесу
 Кафедра фінансів, банківської та страхової справи**

Назва дисципліни	Управління фінансовими ризиками
Викладач (-і)	Кришталь Галина Олександрівна
Портфоліо викладача (-ів)	https://maup.com.ua/ua/pro-akademiyu/instituti/institut-ekonomiki/kafedra-bank-strahovoi-spravi.html
Контактний тел.	+38-(097)-87-93-904
Е-mail:	gkryshtal@ukr.net
Сторінка дисципліни на сайті	https://maup.com.ua/ua/pro-akademiyu/instituti/institut-ekonomiki/kafedra-bank-strahovoi-spravi/silabusi8.html
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу

1. Коротка анотація до дисципліни. Сучасні економічні відносини мають стохастичний характер, що визначає необхідність постійного удосконалення методів управління. Ускладнення самого середовища, в якому проявляються ці закономірності, вимагає розробки ефективних стратегій управління фінансовими ризиками. Питання управління фінансовими ризиками перебувають на перетині таких наукових напрямків, як управління фінансовою стійкістю, управління фінансовою безпекою, теорія адаптивного управління. Вони стали необхідною складовою в прийнятті рішень у всіх галузях фінансового менеджменту. Теорія управління фінансовими ризиками має свою унікальну методологію, спрямовану на вирішення конкретних завдань. У зв'язку з цим, актуальність розробки та впровадження інструментів управління фінансовими ризиками особливо висока. Це вимагає формування у здобувачів, які вивчають спеціальність «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок», відповідних компетенцій для успішного вирішення завдань у галузі управління фінансовими ризиками.

2. Метою вивчення дисципліни «Управління фінансовими ризиками» є оволодіння здобувачами системою знань з теорії, методологією і методикою управління фінансовими ризиками, а також закріплення набутих знань під час розв'язання практичних завдань.

Завданнями дисципліни є:

- набути вміння ідентифікувати види фінансових ризиків і знати особливості їх прояву для фінансово-кредитних установ та суб'єктів господарювання нефінансового сектору економіки;
- сформувані вміння застосовувати принципи і методи управління фінансовими ризиками, а також знати сучасну практику управління фінансовими ризиками в Україні та світі;

- набути навички із дослідження сучасних тенденцій розвитку світового фінансового ринку з метою своєчасного виявлення ключових факторів фінансових ризиків;
- набути навички розраховувати та оцінювати показники рівня фінансових ризиків;
- засвоїти сутність та вміти оцінювати відповідність нормативам, компонентам системи управління кредитним ризиком і методам його оцінки;
- засвоїти види валютних операцій, умови і можливості їх здійснення;
- набути навички використання методів оцінювання валютного ризику;
- сформувати вміння розрізняти види процентного ризику, ідентифікувати компоненти системи, фактори та застосовувати принципи і методи управління процентним ризиком;
- сформувати вміння застосовувати основні підходи до оцінки та управління ринковим ризиком, зокрема на основні деривативів та управління портфелем.

3. Формат курсу: очний (*offline*).

4. Програмні результати навчання (інтегральні, фахові компетентності):

Табл.1

Компетентність	Ступінь сформованості компетентності	Оцінювання
Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у професійній діяльності або у процесі навчання у сфері фінансів, банківської справи та страхування, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.	Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програми	Поточне, рубіжне (модульний контроль), підсумкове (залік)
Здатність приймати обґрунтовані рішення.	Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програми	Поточне, рубіжне (модульний контроль), підсумкове (залік)
Здатність працювати в міжнародному контексті.	Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програми	Поточне, рубіжне (модульний контроль), підсумкове (залік)
Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при розв'язанні складних задач і проблем у сфері фінансів, банківської справи та страхування.	Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програми	Поточне, рубіжне (модульний контроль), підсумкове (залік)
Здатність виявляти й мінімізувати зовнішні та внутрішні фінансові ризики діяльності підприємств, установ та організацій різних форм власності.	Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програми.	Поточне, рубіжне (модульний контроль), підсумкове (залік)

5. Тривалість курсу. 90 годин (3 кредити ЄКТС), з них: 34 години аудиторної роботи; 56 годин – самостійної роботи, залік.

6. Статус дисципліни: вибіркова професійної підготовки.

7. Пререквізити: Методична основа дисципліни «Управління фінансовими ризиками» – сучасні економічні теорії та концепції ризик-менеджменту, розробки провідних вчених країн, які адаптовані до реальних умов розвитку національної економіки.

Для вивчення дисципліни «Управління фінансовими ризиками» здобувач повинен мати достатню теоретичну і практичну підготовку з таких дисциплін: «Фінансовий менеджмент», «Валютна політика», «Страховий менеджмент», «Проектне фінансування». Засвоєння курсу поглиблює вивчення дисциплін «Ринок фінансових послуг», «Міжнародна інвестиційна діяльність», «Управління фінансовою санацією підприємства».

8. Технічне й програмне забезпечення/обладнання: В освітньому процесі використовуються навчальні аудиторії, комп'ютерні лабораторії, конференц-зали, бібліотека. Вивчення окремих тем і виконання практичних завдань потребує доступу до інформації зі всесвітньої мережі Інтернет, який забезпечується безкоштовною мережею Wi-Fi.

9. Політика курсу: Курс «Управління фінансовими ризиками» передбачає засвоєння та дотримання принципів академічної доброчесності, зокрема орієнтації на запобігання плагіату у будь-яких його проявах: всі роботи, доповіді та презентації мають бути оригінальними та авторськими, не переобтяженими цитатами, що мають супроводжуватися посиланнями на першоджерела. Завдання мають бути виконані вчасно, у встановлені терміни; відпрацювання пропущених занять можливе під час самостійної підготовки та консультацій викладача.

10. Зміст дисципліни: Курс складається з лекційної та семінарської частин (див. навчально-методичну карту дисципліни в додатку).

В першому блоці питань окреслюються чинники невизначеності на фінансових ринках і ринках фінансових послуг та надається характеристика основних видів ризиків. Дисципліна побудована відповідно до характеристики груп ризиків, що виникають на різних сегментах фінансового ринку та обумовлює структуру дисципліни: ризики фінансових операцій і послуг запозичення та їх управління, ризики операцій з цінними паперами, валютні ризики, ризики процентних ставок. Другий блок тем пов'язаний з пошуком шляхів мінімізації ризиків: розробка стратегій використання деривативів в управлінні фінансовими ризиками компаній, страхування фінансових ризиків, хеджування фінансових ризиків операцій з фінансовими активами за допомогою деривативів.

11. Форми і методи навчання.

Основними видами навчальних аудиторних занять є **лекції, семінарські заняття, консультації.**

При викладанні *лекційного матеріалу* передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як проблемні лекції, лекції-візуалізації.

Проблемна лекція забезпечує безпосередній контакт викладача з аудиторією і дозволяє привернути увагу здобувачів до найбільш важливих проблематичних питань з відповідної теми, визначаючи у процесі діалогу особливості сприйняття навчального матеріалу та спонукаючи слухачів до

критичного та самостійного мислення, до осмислення всіх наявних аргументів «за» та «проти», до формування та обґрунтування власної позиції.

Лекція-візуалізація включає візуальну форму подачі лекційного матеріалу за допомогою технічних засобів навчання. Читання такої лекції зводиться до розгорнутого або короткого коментування викладачем візуальних матеріалів, що переглядаються.

При проведенні *семінарських занять* передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як-от: робота у малих групах, рольові ігри, дискусія, публічні виступи, виступи з опонуванням, групові проекти та кейс-завдання.

Здобувачі опрацьовують інформацію та проводять дослідження самостійно, у свій вільний час, в тому числі за допомогою всесвітньої мережі Інтернеті бібліотек (див. *рекомендовану літературу*), під час занять виконують усні та письмові завдання, виступають із доповідями та презентаціями, що можуть бути підготовленими як у групі, так і індивідуально.

12. Оцінювання знань здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП» (<https://maup.com.ua/assets/files/publ-adm/nakaz-191.1-0.pdf>).

Система оцінювання навчальних досягнень

Вид діяльності здобувача	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	10	10
Відвідування семінарських занять	1	7	7
Робота на семінарському занятті	10	7	70
Виконання завдань для самостійної роботи	5	3	15
Виконання модульної роботи	25	1	25
Разом			127
Максимальна кількість балів:			127
127:100=1,27. Здобувач набрав X балів; Розрахунок: $X:1,27$ = загальна кількість балів.			

13. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Під час вивчення курсу виконуються *3 самостійні роботи*.

Самостійна робота 1. Ризики фінансових операцій і послуг запозичення та їх управління.

Самостійна робота 2. Страхування фінансових ризиків.

Самостійна робота 3. Фінансові кризи і крахи – їх виникнення та можливість прогнозування (аналіз причин і наслідків).

Критерії оцінювання:

- відповідність вимогам щодо змісту та стилю оформлення – 3 бали;
- грамотність, змістовність – 2 бали.

Максимальний загальний результат: 5 балів.

14. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Модульний контроль здійснюється у вигляді *тестування*.

Здобувачам пропонуються тестові завдання у кількості 25 питань.

Види тестових завдань:

- З вибором однієї правильної відповіді з наведених варіантів;
- З вибором кількох правильних відповідей;
- На встановлення відповідності запропонованих наборів тверджень;
- Завдання відкритого типу, що передбачає розгорнуту відповідь.

Критерії оцінювання: виконання тестових завдань – максимум 25 балів.

15. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання: Залік.

Залік проводиться в усній формі: до завдання входять 2 теоретичні питання та 1 практичне завдання, за відповідь на які максимально можливо отримати 30 балів.

Перерахування у традиційну систему:

- 30 балів – здобувач надав правильні та повні відповіді на всі запитання: «відмінно», А, 100-90 балів;
- 20 балів – здобувач відповів на всі запитання, проте допустив певні неточності у визначеннях базових категорій, які не впливають на правильність відповіді в цілому: «добре», В/С, 89–75 балів;
- 15 балів – здобувач відповів недостатньо повно і конкретно на поставлені запитання, хоч і відобразив знання основного програмного матеріалу; ця оцінка також відповідає правильній відповіді на одне з двох поставлених питань: «задовільно», D/E, 74–60 балів;
- 0 балів – здобувач надав неправильні відповіді на поставлені запитання, виявив неналежний рівень знань теоретичного та нормативного матеріалу та неспроможність послідовно і правильно аргументувати свою відповідь, або взагалі не в змозі відповісти на поставлені запитання: «не зараховано», F–FX, 59–0.

ЗАГАЛЬНА ПІДСУМКОВА ОЦІНКА (в балах) = результати поточної роботи + результати заліку.

16. Орієнтовний перелік питань для семестрового комплексного контролю.

1. Поняття «ризик», види ризиків, їх характеристики і вплив на фінансові результати.

2. Поняття «невизначеність» і її вплив на фінансові результати. Відмінності між невизначеністю і ризиком.

3. Поняття «систематичний» і «несистематичний» ризики і їх виникнення.

4. Поняттям «фінансовий ризик», «діловий ризик», «інфляційний ризик» і основні чинники їх виникнення.
5. Внутрішні і зовнішні чинники виникнення фінансового, ділового і інфляційного ризиків.
6. Проблеми управління ризиками для компаній.
7. Ризики, які притаманні для діяльності фінансових установ і основні проблеми оцінки зобов'язань організацій.
8. Послідовність управління ризиками, яку використовують кредитні установи на практиці.
9. Процентний ризик в банківській діяльності і умови його виникнення?
10. Хеджування процентного ризику банківською установою.
11. Кількісна і імовірнісна оцінка кредитних ризиків.
12. Непряма і аналітична оцінки кредитного ризику в банківській практиці. В чому Основний зміст статистичної, експертної і комбінованої оцінки кредитних ризиків.
13. Методи попередження кредитного ризику, які банки використовують на практиці.
14. Принцип диверсифікації портфелю кредитів і ризиків окремих позик. Управління проблемними кредитами.
15. Пасивні методи управління кредитними ризиками.
16. Норматив кредитного ризику і його обчислення в банківській практиці. Напрями страхування кредитних ризиків.
17. Забезпечення, яке використовується для покриття кредитних ризиків.
18. Вимагає Базельської угоди (Базель-2 і Базель -3) з питань управління кредитним ризиком.
19. Критерії, які використовує Національний банк України для визначення ризикованості кредитної угоди.
20. Ризики, які притаманні для векселів і акредитивів і їх управління.
21. Ризики, які притаманні для акцій і облігацій і їх управління.
22. Ризики, які притаманні для депозитних сертифікатів, інкасових доручень і їх управління.
23. Поняття і види свопів і їх застосування для управління ризиками. Ризики притаманні для кредитних свопів і управління ними.
24. Ризики, які притаманні для грошових коштів і для чеків та їх управління.
25. Деривативів, які використовуються для хеджування ризиків.
26. Інформаційні системи, які використовуються для оцінки фінансового стану фінансових організацій і ризикованості їх діяльності. Результати використання рейтингової системи CAMELS.
27. Фінансові інструменти, які використовуються в банківській ісламській фінансовій системі, їх характеристики і ризики, які пов'язані з їх використанням.
28. Методи пасивного управління інвестиційним портфелем.

29. Активне управління інвестиційним портфелем.
30. Поняття «диверсифікація» і її застосування на практиці.
31. Суть і зміст портфельної стратегії Марковіца. Завдання інвестиційного менеджера при формуванні і управлінні інвестиційним портфелем.
32. Статистичні показники, які використовуються для визначення дохідності та ризикованості інвестиційного портфелю.
33. Ризики, які пов'язані з банківськими інвестиціями в цінні папери. Які види інвестиційних портфелів формують банки і в чому полягає їх відмінність.
34. Стратегії, які використовують банки для управління своїм інвестиційним портфелем.
35. Ринки опціонів і їх функціонування. Хеджування ризиків за допомогою опціонів на акції.
36. Податкові ризики при застосуванні деривативів. Проблеми оподаткування, які існують при їх застосуванні.
37. Правовий ризик операцій з деривативами. Види правових ризиків, які можуть виникнути при застосуванні деривативних операцій.
38. Види біржових і позабіржових деривативів, які використовуються для хеджування фінансових ризиків та їх характеристики.
39. Поняття і зміст «хеджування фінансового ризику» Відмінності між страхуванням і хеджуванням ризику.
40. Відмінності між біржовими і позабіржовими деривативами. Чому застосування біржових деривативів менше ризикове, ніж операції з позабіржовими деривативами?
41. Різниця між довгою та короткою позицією в форвардному контракті і її значення для хеджування фінансових ризиків.
42. Відмінності і між поняттями «хеджування», «спекуляція» і «арбітраж».
43. Поняття «ф'ючерсний контракт» і його використання для хеджування ризиків. Відмінності між форвардними та ф'ючерсними контрактами.
44. Механізм функціонування ринків опціонів. Чому опціони отримали своє визнання для хеджування ризиків і для спекуляцій?
45. Поняття «хеджери», спекулянти і «арбітражери» і їх функції, які виконує кожний з них.
46. Поняття «довгий» та «короткий» хедж. Основний принцип хеджування ризику за допомогою ф'ючерсних контрактів.
47. Головні інвестиційні переваги опціонів «put» та «call» на акції і ризики їх застосування.
48. Хеджування ризиків за допомогою опціонів на акції.
49. Проблеми оподаткування, які існують при застосуванні деривативів.
50. Поясніть, чому укладання деривативних контрактів через страхову компанію може вважатися незаконним.
51. Правовий ризик операцій з деривативами і види правових ризиків, які можуть виникнути при застосуванні деривативних операцій.

52. Поняття «валютний ризик» і чинники його виникнення.
53. Реальна ставка дохідності валютних вкладень і її обчислення.
54. Політика управління валютним ризиком і її основні етапи.
55. Оцінка валютного ризику. Види валютного ризику, які можуть виникнути за операціями з валютами.
56. Валютний ризик за угодою, його виникнення та обчислення валютної позиція за угодою.
57. Консолідований валютний ризик, його виникнення і способи консолідації рахунків при використанні валют.
58. Валютний економічний ризик, виникнення і його основні чинники.
59. Внутрішні способи покриття валютного ризику і їх використання.
60. Строкові ринки іноземних валют і їх функціонування. Покриття валютного ризику на даних ринках.
61. Поняття «валютний своп» і механізм його здійснення. Переваги та недоліки використання валютних свопів для хеджування валютних ризиків.
62. Хеджування валютних ризиків при експорті на ринках валютних ф'ючерсів.
63. Хеджування валютних ризиків при імпорті на ринках валютних ф'ючерсів.
64. Хеджування прибутків зарубіжних філіалів.
65. Хеджування дивідендів зарубіжних філіалів.
66. Управління валютними позиціями за допомогою валютних опціонів. Стратегії, які використовуються при продажу та покупці валютних опціонів та зобов'язання сторін на ринку валютних опціонів.
67. Коефіцієнти, які використовуються при аналізі ризикованості операцій з валютними опціонами. Коефіцієнт – дельта, коефіцієнт – гама, коефіцієнт – вега і їх інтерпретація.
68. Переваги та недоліки застосування валютних опціонів при хеджуванні валютних ризиків.
69. Процентний ризик, чинники його виникнення і необхідність ним управляти. Оцінка та управління позицією процентної ставки.
70. Покриття процентних ризиків на позабіржових ринка.
71. Ф'ючерсні контракти за процентними ставками (ФРА) і операції хеджування за їх допомогою. Переваги та недоліки ФРА. Способи «cap» і «floor» в управлінні ризиками процентних ставок.
72. Хеджування ризиків процентних ставок при строковій угоді. Угода форвард / форвард – і її використання. Відмінності між ф'ючерсними контрактами за процентними ставками та угодами форвард / форвард.
73. Дати визначення ф'ючерсному контракту за процентною ставкою і можливості, які вони надають компаніям з хеджування ризиків від змін процентних ставок.
74. Хеджування від ризику змін процентних ставок на ринках ф'ючерсів, або строкових контрактів за процентними ставками - основний принцип хеджування.

75. Хеджування ризиків зміни процентних ставок за допомогою опціонів.

76. Можливості, які має менеджер з валютних ресурсів при хеджування ризиків змін процентних ставок.

77. Фінансові ризики, під які підпадають банки і страхові компанії і чинники їх виникнення.

78. Ризик, який приймає на себе страхова компанія, яка підписує поліс накопичувального страхування життя з фіксованою ставкою.

79. Зміст медичного страхування і ризики, які з ним пов'язані.

80. Ризики, під які підпадають поліси по життєвого страхування і які пов'язані з універсальним полісом по життєвого страхування та їх управління.

81. Ризик, під який підпадають поліси строкового страхування і напрями їх зменшення.

82. Фінансові та інші ризики, під які підпадають страхові компанії, які працюють на українському фінансовому ринку. Заходи, які необхідно здійснювати для зменшення їх дії.

83. Питання, які виникають в зв'язку з кризовими явищами в економіці і в фінансових системах.

84. Основні чинники виникнення фінансових криз на фінансових ринках і основні наслідки фінансових криз для людей і для ведення бізнесу.

85. Вплив фінансових криз на стан фінансової діяльності суб'єктів господарювання. Що маєтсья на увазі під поняттям «критичні події»?

86. Методи аналізу, які використовуються для прогнозування фінансових ринків і ринків фінансових послуг.

87. Напрями розвитку методів прогнозування критичних подій на фінансових ринках. Поняття «фрактали» і їх використання в теорії прогнозування критичних подій на фінансових ринка.

88. Вплив світових фінансових криз на фінансові ринки і економіку України.

89. Чинники виникнення в Україні масштабної кризи в 2013-2017 рр. в економічній та в соціальній сферах в Україні.

90. Світовий досвід прогнозування і переборювання фінансових криз.

17. Шкала відповідності оцінок

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для іспиту, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

18. Рекомендовані джерела (література):

Основна (базова):

1. Долінський Л. Б. Фінансовий ризик-менеджмент : навч.-метод. посібник. – Київ : Національний університет «Києво-Могилянська академія», 2022. –132 с.
2. Економічний ризик: методи оцінки та управління : навч. посіб. / Т. А. Васильєва, С. В. Леонов, Я. М. Кривич та ін. ; під заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Т. А. Васильєвої, канд. екон. наук Я. М. Кривич. Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2015. 208 с.
3. Куцик А. П. Управління ризиками : навчальний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти магістра спеціальності «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» освітньо-професійної програми «Фінанси і кредит». Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2024. 119 с.
4. Лактіонова О. А. Управління фінансовими ризиками : навч. посіб. / О. А. Лактіонова ; Донец. нац. ун-т ім. Василя Стуса. - Вінниця : ТВОРИ, 2020. - 256 с.
5. Пікус Р. Управління фінансовими ризиками : навч. посіб. Київ : Знання, 2010. 598 с. Управління фінансовими ризиками : конспект лекцій. Дніпро : НМетАУ. 68 с. URL: https://nmetau.edu.ua/file/konspekt_lektsiy_upravlinnya_finansovimi_rizikami.pdf
- Управління фінансовими ризиками : навч. посіб. / П. Куцик та ін. Львів : Растр-7, 2016. 321 с.
6. Управління фінансовими ризиками : навч. посіб. / [О. А. Лактіонова та ін. ; за заг. ред. д-ра екон. наук Єгорова П. В.] ; Донец. нац. ун-т. - Донецьк : ДонНУ, 2012. - 223 с.
7. Управління фінансовими ризиками : навч. посіб. / Куцик П. О., Васильців Т. Г., Сороківський В. М., Стефаник В. І., Сороківська М. В. Львів : Растр-7, 2016. 318 с.
8. Фінансові ризики суб'єктів господарювання : навч. посіб. / О. В. Кнейслер, Т. В. Письменна, В. В. Костецький, Н. П. Лубкей ; за ред. О. В. Кнейслер. - Тернопіль : Осадца Ю. В., 2017. - 138 с.
9. Шклярук С. Г. Управління фінансовими ризиками : навч. посіб. Київ : ДП «Вид. дім «Персонал», 2019. 494 с.
10. Allen S. L. Financial risk management: a practitioner's guide to managing market and credit risk. Wiley & Sons, Limited, John, 2015.
11. Allen S. L. Financial risk management: a practitioner's guide to managing market and credit risk. Wiley & Sons, Limited, John, 2015.
12. Chance D. M. Financial risk management. WORLD SCIENTIFIC, 2019. URL: <https://doi.org/10.1142/11321>
13. Corelli A. Understanding financial risk management. Emerald Publishing Limited, 2019.
14. Fabozzi F. J. Financial risk management. Wiley & Sons, Incorporated, John, 2010. 23 p.
15. Población García F. J. Financial risk management. Cham : Springer International Publishing, 2017. URL: <https://doi.org/10.1007/978-3-319-41366-2>
16. Risk Management & Insurance, 2nd Edition Paperback – 2004 by Scott Harrington, Gregory Niehaus.

17. Rohmeyer P., Bayuk J. L. Financial cybersecurity risk management. Berkeley, CA : Apress, 2019. URL: <https://doi.org/10.1007/978-1-4842-4194-3>
18. Skoglund J., Chen W. Financial risk management. Hoboken, NJ, USA : John Wiley & Sons, Inc, 2015. URL: <https://doi.org/10.1002/9781119157502>
19. Strategic Risk Taking: A Framework for Risk Management by Aswath Damodaran p. 408 2007.

Додаткова (допоміжна) література

20. Вітлінський В. В. Ризикологія в економіці та підприємстві : монографія. Київ : КНЕУ, 2014. 480 с.
21. Вітлінський В. В., Скіцько В. І. Ризик-менеджмент ланцюгів постачання в умовах цифрової економіки. Бізнес Інформ. 2018. № 4. С. 384-392.
22. Диба М. І. Управління фінансовими ризиками господарської діяльності підприємств: монографія / Диба М. І., Загородній А. Г., Подольчак Н. Ю. - Львів : ЗУКЦ, 2014. - 174 с.
23. Загурський О. Управління ризиками. Київ : Університет Україна, 2016. 244 с.
24. Ковальчук Т. Т., Ковальчук Н. П. Макроекономічні ризики: класифікаційні ознаки, способи виміру, шляхи мінімізації. Київ : Знання, 2012. 301с.
25. Макаренко Ю. П. Управління фінансовими ризиками банків : монографія / Ю. П. Макаренко, В. В. Бобиль. - Дніпропетровськ : Герда, 2014. - 265 с.
26. Матвійчук А. В. Аналіз і управління економічним ризиком : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2015. 224 с.
27. Останкова Л. А., Шевченко Н. Ю. Аналіз, моделювання та управління економічними ризиками : підручник. Київ : ЦУЛ, 2011. 256 с.
28. Примостка Л. О., Лисенюк О. В., Чуб О. О. Банківські ризики : теорія та практика управління : монографія. Київ : КНЕУ, 2015. 456 с.
29. Ризик у ринковій економіці : навч. посіб. / за ред. Т. Є. Андрєєва, Т. Е. Петровська. Харків : Бурун Книга, 2015. 128 с.
30. Управління фінансовими ризиками : навч. посіб. / Куцик П. О., Васильців Т. Г., Сороківський В. М., Стефаняк В. І. Сороківська М. В. Львів, 2016. 318 с.
31. Шишкіна О. В. Механізм управління фінансовими ризиками промислових підприємств: теорія, методологія, практика : монографія / О. В. Шишкіна ; Чернігів. нац. технол. ун-т. - Чернігів : ЧНТУ, 2020. - 317 с.
32. Ястремський О. І. Моделювання економічного ризику. Київ : Либідь, 2012. 176 с.

Інформаційні ресурси в інтернет

33. Офіційний ВЕБ-САЙТ Верховної Ради України - законодавство України: <http://www.rada.gov.ua>.
34. Офіційний ВЕБ-САЙТ Кабінету Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua> 3. Офіційний ВЕБ-САЙТ Міністерства фінансів України: <http://www.minfin.gov.ua>.

35. Офіційний ВЕБ-САЙТ Державної служби статистики України
<http://www.ukrstat.gov.ua>.

36. Офіційний ВЕБ-САЙТ Національного банку України
<http://www.bank.gov.ua>.

37. Офіційний ВЕБ-САЙТ Національного інституту стратегічних досліджень при президентові України <http://www.niss.gov.ua>.

38. Офіційний ВЕБ-САЙТ Національного порталу відкритих даних
<http://www.data.gov.ua/>.

39. ВЕБ-САЙТ фінансової аналітичної інформації <http://finance.ua>

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РИЗИКАМИ»

Разом: 90 год., з них лекції – 20 год., семінарські заняття – 14 год., самостійна робота – 56 год.

№	Кількість балів за семестр 127	Кількість балів		
	Теми лекцій та семінарських занять	Лекції	Семінарські та практичні заняття	Самостійна робота
1.	Чинники невизначеності на фінансових ринках і ринках фінансових послуг та основні види ризиків	1 (1 бал) 2 (1 бал)	1 (1+10 балів)	
2.	Ризики фінансових операцій і послуг запозичення та їх управління	3 (1 бал)		1 (5 балів)
3.	Операції з цінними паперами і управління ризиками запозичення через механізм фондового ринку	4 (1 бал)	2 (1+10 балів)	
4.	Хеджування фінансових ризиків операцій з фінансовими активами за допомогою деривативів	5 (1 бал)	3 (1+10 балів)	
5.	Валютні ризики і управління ними	6 (1 бал)	4 (1+10 балів)	
6.	Ризики процентних ставок і управління ними	7 (1 бал)	5 (1+10 балів)	
7.	Розробка стратегій використання деривативів в управлінні фінансовими ризиками компаній	8 (1 бал)	6 (1+10 балів)	
8.	Страховання фінансових ризиків	9 (1 бал)		2 (5 балів)
9.	Фінансові кризи і крахи – їх виникнення та можливість прогнозування	10 (1 бал)	7 (1+10 балів)	3 (5 балів)
	Поточний контроль	модульна контрольна робота №1 (25 балів)		
	Підсумковий контроль	Розрахунковий коефіцієнт: 1,27		